

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

«Сучасні наукові дослідження в біології»

I. Основна мета дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Сучасні наукові дослідження в біології» є: опанування аспірантами понять про біологічну науку, розуміння процесу дослідницької діяльності, оволодіння методологічними та методичними основами наукового дослідження, формування системного уявлення про інформаційне забезпечення науково-дослідної роботи, зокрема з електронними та інтернет-ресурсами інформації, ознайомлення з основними вимогами щодо оформлення наукових результатів, засвоєння понятійно-термінологічного апарату наукової діяльності, прищеплення навичок проведення наукових досліджень для розв'язання практичних задач, які мають величезне значення в житті людини й суспільства; формування компетенцій і професійних навиків самостійної наукової роботи відповідно до вимог та у зв'язку з написанням дисертаційної роботи.

II. Місце навчальної дисципліни в програмі підготовки фахівців

Галузь знань 09 Біологія
Спеціальність 091 Біологія
Дисципліни спеціальної підготовки

Професор кафедри біології
Плиська Олександр Іванович,
Доктор медичних наук,
O.I.Plyska@udu.edu.ua

III. Програмні результати навчання	<p>ПРН-01 Мати концептуальні та методологічні знання з біології і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</p> <p>ПРН-4 Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у біології та дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>ПРН-6 Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи.</p> <p>ПРН-7 Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати важливі теоретичні та практичні проблеми біології з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.</p> <p>ПРН-8 Глибоко розуміти загальні принципи та методи біологічних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері біології та у викладацькій практиці.</p>
IV. Короткий зміст дисципліни	<p>Тема 1: Наука як система знань. Класифікація наук. Сучасна проблематика наукових досліджень, зокрема в біології.</p> <p>Тема 2: Наукознавство та структура науки. Організаційна структура науки в Україні.</p> <p>Тема 3: Види і форми науково-дослідної роботи аспірантів.</p> <p>Тема 4: Методологія та класифікація методів дослідження. Методи емпіричних та теоретичних досліджень.</p> <p>Тема 5: Структура дисертаційного дослідження. Організація роботи над дисертацією.</p> <p>Тема 6. Постановка експерименту та обробка результатів експериментального дослідження.</p> <p>Тема 7. Оформлення результатів наукових пошуків. Рекомендації щодо написання наукових статей і тез. Дисертація як результат наукового дослідження. Вимоги ВАК України до дисертацій та авторефератів.</p> <p>Тема 8. Підготовка дисертаційного дослідження до захисту. Процедура захисту дисертаційного дослідження.</p>
V. Назва кафедри та викладацький склад, який буде забезпечувати викладання дисципліни	<p>Кафедра біології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, Заслужений діяч науки і техніки України, професор Плиска Олександр Іванович, д.м.н., професор кафедри біології</p>
VI. Обсяги навчального навантаження татерміни викладання дисципліни	<p>На вивчення дисципліни відводиться 90 годин (3 кредити ЄКТС), з яких: 30 год. – аудиторних: 60 год. – самостійна робота</p> <p>Дисципліна викладається у II семестрі.</p>

VII. Політика дисципліни	Політика навчальної дисципліни ґрунтується на засадах академічної доброчесності та визначається системою вимог, які ставляться до здобувачів вищої освіти в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова
VIII. Правила дисципліни	Відвідування занять є обов'язковим, навчання може відбуватись за індивідуальним графіком за погодженням із викладачем
IX. Основні інформаційні джерела для вивчення дисципліни	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бобилев В. П. Методологія та організація наукових досліджень: підручник / Бобилев В. П., Іванов І. І., Пройдак Ю. С. ; Нац. металург. акад. України. –Дніпропетровськ: ІМА-пресс, 2014. – 643 с. 2. Загальні вимоги до оформлення наукової, навчальної та навчально-методичної літератури : метод. рек. для наук.-пед. працівників / уклад.: Н. М. Ніколаєнко, Т. О. Рудич. — Харків : ХНТУСГ, 2019. — 83 с. 3. Кислий В. М. Організація наукових досліджень : навч. посіб. / В. М. Кислий. — Суми : Університетська книга, 2011. — 224 с. 4. Клименюк О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження: підручник / О. В. Клименюк. – Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007. – 398 с. 5. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження: підручник / О. В.Клименюк. – К.-Ніжин : Аспект-Поліграф, 2006. – 308 с. 6. Конспект лекцій з курсу «Методика виконання дисертаційної роботи (PhD Thesis Prospectus)» для здобувачів наукового ступеня доктора філософії / Укл. І.Я. Омецінська. – Тернопіль: ТНЕУ, 2019. – 80 с. 7. Кушнарєнко Н. М. Наукова обробка документів: підручник / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова. – К. : Знання, 2006. – 334 с. 8. Колісник Л.О. Особливості міжнародної академічної мобільності сучасної української молоді. МОН України, Нац.гірн.ун-т. Д.НГУ, 215.-198 с. 9. Малинна В. Д. Методологія наукових досліджень : монографія / В. Д. Малинна, О. Ю. Холодова, Л. М. Акімова. — Рівне : НУВГП, 2016. — 247 с. 10. Методологія наукових досліджень : метод. рек. для студ. та аспірантів техн. спец. / уклад. А. В. Донцов. — Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. — 28 с. 11. Методологія та організація наукових досліджень: конспект лекцій / Чернів. нац. ун-т ім. Юрія Федьковича ; уклад.: Н. І. Коновалова, А. Г. Лісовська. – Чернівці : Рута, 2012. – 23 с. 12. Методологія та організація наукових досліджень: підручник / С. М. Головань та ін.; Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. – Луганськ : Вид-во СХУ ім. В. Даля, 2011.– 330с. 13. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Крушельницька. — Київ : Кондор, 2006. — 206 с. 14. Організація та методологія наукових досліджень : навч. посіб. / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. — Харків : Право, 2017. — 448 с.

-
15. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Колесников. — 2-ге вид., випр. та доп. — Київ : Центр учбової літератури, 2011. — 144 с.
  16. Основи науково-дослідної роботи : навч. посіб. / Ю. І. Па леха, Н. О. Леміш. — Київ : Ліра-К, 2016. — 336 с.
  17. Остапчук М. В. Методологія та організація наукових досліджень:підручник / М. В. Остапчук, А. І. Рибак, О. С. Ванюшкін ; Міжнар. гуманітар. ун-т. — Одеса: Фенікс, 2014. — 375 с.
  18. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ / В. Л. Пілюшенко, І. В. Шкрабак, Е. І. Славенко. — К. : Лібра, 2004. — 344 с.
  19. Системний підхід і моделювання в наукових дослідженнях : підручник / М. П. Бутко, І. М. Бутко, М. Ю. Дітковська та ін. ; за заг. ред. Бутка М. П. — Київ : Центр учбової літератури, 2014. — 360 с.
  20. Сурмін Ю. П. Майстерня вченого : підручник для науковця / Ю. П. Сурмін. — Київ : Навчально-мето дичний центр «Консорціум з удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006. — 302 с.
  21. Технологія наукових досліджень (схеми та приклади) : навч. посіб. / уклад. М. С. Дороніна. — 2-е вид., випр. і доп. — Харків : ІНЖЕК, 2006. — 104 с.
  22. Черній А. М. Дисертація: методика написання, оформлення та захисту / А. М. Черній. — Київ : Міленіум, 2007. — 316 с.
  23. Черній А. М. Дисертація як кваліфікаційна наукова праця : посібник / А. М. Черній ; за заг. ред. І. І. Ібадуліна. — Київ : Арістей, 2004. — 232 с.
  24. Шаравара Т. О. Інформаційний пошук і робота з бібліотечними ресурсами : навч. посіб. / Т. О. Шаравара. — Київ : Ліра-К, 2017. — 256 с.
  25. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник для студ. вищ. навч. закл. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнарєнко. — 4-те вид., виправ. і доп. — К.: Знання, 2008. — 310 с.
  26. Шишка Р. Б. Організація наукових досліджень та підготовки магістерських і дисертаційних робіт : навчальний посібник / Р. Б. Шишка. — Х.: Еспада, 2007. — 368 с.

Додаткова:

1. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень: навч. посібник / А. М. Єріна, В.Б. Захожай, Д. Л. Єрін. — К.: ЦНЛ, 2004. — 212 с.
  2. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень: навчальний посібник / В. В.Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. — 5-е вид. — К.: Професіонал, 2008. — 237 с.
  3. Колесников О. В. Основи наукових досліджень: навч. посіб. — 2-ге вид. випр. та доп. / О. В. Колесников. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 144 с.
  4. Лисогор В. М. Методологія та організація наукових досліджень в агропромисловому
-

комплексі / Лисогор В. М., Єленіч М. П., Паладійчук Ю. Б.; за наук. ред. Г. М. Калетника ; Вінниц. нац. аграр. ун-т. – Вінниця : Поділля, 2013. – 279 с.

5. Назаровець С., Борисова Т. Відкритий лоступ до наукових цитувань. Практичний посібник: [препринт].К.:ДНТБ України, 2019. 33 с.

6. Основи методології та організації наукових досліджень : навчальний посібник / за ред. А. Є. Конверського. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.

7. Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. / Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш. – К. : «Видавництво Ліра-К», 2013. – 336 с.

8. Петрук В. Г. Основи науково-дослідної роботи: навч. посіб. для студ. ВНЗ / В. Г.Петрук, Є. Т. Володарський, В. Б. Мокін. – Вінниця: Універсум-Вінниця, 2006. – 144 с.

9. Пилипчик М. І. Основи наукових досліджень: підручник / М. І. Пилипчик, А. С.Григор'єв, В. В. Шостак. – К. : Знання, 2007. – 270 с.

10. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : навчальний посібник / В. І. Романчиков. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 254 с.

Інтернет-ресурси:

[http:// www.library. univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3](http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/res/resour.php3) – Бібліотеки в Україні.

<http://www.nbu.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського

<http://www.nbu.gov.ua/portal/libukr.html> – Бібліотеки та науково-інформаційні центри України.

<http://www.osvita.org.ua> – сайт Міністерства освіти і науки України

<http://znanium.com> - Електронно-бібліотечна система «Знаниум»

http://www-library.univer.kharkov.ua/pages/graduate_student/graduate_4.pdf - Бібліотека на допомогу аспіранту «Успішний аспірант»

<https://aspirantura.com.ua/uk/blog/etapi-roboti-nad-disertatsiyeyu/> - Блог «Аспірантура»

Х. Система оцінювання

Поточний контроль:

усна форма: індивідуальне та фронтальне опитування, співбесіда, колоквіум;

письмова форма: модульне письмове тестування, реферат, підсумкове письмове тестування.

Підсумковий контроль: залік у III семестрі
